

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-464/13-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení:	Základní škola Waldorfská Pardubice, Gorkého 867
Sídlo:	Gorkého 867, 530 02 Pardubice
IČO:	70 837 236
Identifikátor:	617 500 720
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Olgou Hrochovou, ředitelkou školy a školského zařízení
Zřizovatel:	Statutární město Pardubice
Místo inspekční činnosti:	Gorkého 867, 530 02 Pardubice Gorkého 1981, 530 02 Pardubice
Termín inspekční činnosti:	11., 13. a 14. březen 2013

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zejména

- zjišťování a hodnocení personálních podmínek vzdělávání
- zjišťování a hodnocení materiálních podmínek vzdělávání a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
- zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, včetně posouzení jeho souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání
- zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k cílům stanoveným školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání
- zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Aktuální stav školy

Základní škola Waldorfská Pardubice, Gorkého 867 (dále škola) je situována ve starší zástavbě v jižní části města. Hlavní budovu užívá společně s jiným vzdělávacím subjektem. Přibližně ve vzdálenosti 150 m se nachází objekt školní družiny, v němž sídlí i jedna kmenová třída.

Ve školním roce 2012/2013 se podle Výkazu o základní škole v osmi třídách vzdělává 145 žáků. Jejich počet se meziročně zvýšil (od 30. září 2011) o 10 žáků, kapacita školy je využita z 85 %. Skoro polovina žáků je dojíždějících, čtyři jsou cizí státní příslušníci a čtyři plní povinnou školní docházku v zahraničí. Speciální vzdělávací potřeby byly identifikovány u 16 žáků, pro něž škola vytvořila individuální vzdělávací plány.

Výuka se uskutečňuje podle „Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání - Waldorfská škola“ (dále ŠVP ZV). Činnost dvou oddělení školní družiny se 46 přihlášenými žáky probíhá na základě „Školního vzdělávacího programu pro školní družinu Základní školy Waldorfské Pardubice, Gorkého 867“.

Učitelský sbor tvoří 17 pedagogů, z toho jsou čtyři muži. Pět vyučujících, včetně dvou zaměstnaných na dohodu o provedení práce, nemá odpovídající vysokoškolské vzdělání, míra odborné kvalifikovanosti činí 71 %. Při vyučování pomáhá učitelům pět asistentů pedagoga. Ve vedení školy jsou od letošního školního roku vedle ředitelky i dva její zástupci.

Od poslední inspekční činnosti proběhla celková rekonstrukce objektu školní družiny, v hlavní budově školy došlo dílčímu zlepšení materiálních podmínek (např. modernizace osvětlení ve třídách, zakoupení šatních skříněk pro žáky 5. – 9. ročníku), uskutečnila se také přeměna školní zahrady.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Vzdělávací nabídka školy, vycházející z waldorfské pedagogiky, oslovuje zákonné zástupce žáků z Pardubic i širokého okolí především celostním přístupem k výchově a vzdělávání dětí. Rodiče oceňují snahu maximálně respektovat individualitu jednotlivců, jejich talent, temperament, potřeby a zvláštnosti související s věkem, osobním vývojem i vztahem k okolí a společnosti. Ke spokojenosti přispívá i dobrá dopravní obslužnost. Svoji filosofii a realizovanou činnost škola prezentuje na pravidelně aktualizovaných internetových stránkách www.waldorfpardubice.cz. Zde jsou též uveřejňovány informace k přijímání dětí k základnímu vzdělávání, při kterém ředitelka školy postupuje ve shodě s platnými právními předpisy.

Organizace vzdělávacího procesu svými specifiky přispívá k pohodové atmosféře školy. Začátek výuky je stanoven na 8:15 h, vyučovací hodiny a přestávky nejsou oddělovány zvoněním, jedna z dopoledních přestávek trvá 35 minut. Žáky, je-li to možné, provází po celých devět let jejich povinné školní docházky stejný třídní učitel, který bez ohledu na svoji oborovou odbornost ve třídě zajišťuje epochové vyučování.

Disponibilní časová dotace byla využita k navýšení počtu hodin povinných předmětů, a to především v rámci vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a svět práce, Umění a kultura. Žáci se od 1. ročníku přiměřenou formou seznamují s mluvenou podobou dvou cizích jazyků, učí se hrát na flétnu, učitelé podporují umělecké a řemeslné činnosti. Volitelné předměty zavedeny nejsou. Na výuku tělesné výchovy, výtvarné

výchovy, hudební výchovy a kreslení forem se některé ročníky spojují. Ostatní předměty jsou vyučovány v devíti samostatných skupinách, stejně tak epochy (tj. bloky zařazené na začátek vyučování, věnující se každý den přibližně čtyři týdny jednomu z daných předmětů). Učební plán byl naplňován.

Sledovaná výuka byla charakteristická oboustrannou vstřícnou komunikací, příznivým pracovním klimatem a individuálním přístupem učitelů k žákům. Aplikované formy a metody práce, vycházející z principů waldorfské pedagogiky, byly většinou funkční a efektivní. Žáci se aktivně podíleli na získávání nových poznatků. Epochové vyučování jim umožňovalo proniknout hlouběji do problematiky probíraných témat v jednotlivých předmětech. Vedle frontální výuky pracovali ve dvojicích, řešili problémové situace, zejména v nižších ročnících uplatňovali i didaktickou hru. Společné práce podporovaly jejich sebevědomí, napomáhaly k pocitu sounáležitosti. K vzdělanostnímu rozvoji žáků přispívaly příležitosti k pozorování, uplatnění mezipředmětových souvislostí, vlastních životních zkušeností a hraní rolí. Tempo činností bylo zpravidla přizpůsobené úrovni znalostí a dovedností žáků i okamžité situaci, obvykle nechyběla zpětná vazba. Nové poznatky žáci získávali s podporou názorných pomůcek. Významným pozitivem z hlediska aktivního učení je vytváření vlastních pracovních sešitů (nepoužívají se učebnice), dále jsou využívány encyklopedie, atlasy i jiná literatura.

Při tělesné výchově spojených ročníků byla pozitivem snaha střídat různé sportovní aktivity, upozorňovat na chybné provedení cviků. Avšak diferenciací činností podle fyzických předpokladů a pohybových dovedností jednotlivců nebyla realizována. Této skutečnosti odpovídaly i jednotné zápisy učiva v třídních knihách. Z hlediska zdravotního a psychohygienického bylo nedostatkem, že výuka bezprostředně navazovala na oběd, začátek ani konec dvouhodinového bloku neodpovídal času stanovenému rozvrhem hodin.

V průběhu vyučování byly rozvíjeny všechny klíčové kompetence. Žáci měli prostor pro formulování názorů a postojů, mohli diskutovat, obhajovat svá stanoviska k dané otázce. Čtenářská gramotnost je podporována od nejnižších ročníků. Žáci se na veřejnosti prezentují vlastními literárními pokusy, hrají divadelní představení, připravují recitační programy, koncerty. Důležitou součástí vzdělávacího procesu je posilování cizojazyčné gramotnosti. Pedagogové intenzivně spolupracují s Goethe-Institut (Goethe-Zentrum Pardubice), k procvičení konverzačních dovedností je využívána občasná přítomnost zahraničních lektorů, organizujících pro školu některé speciální aktivity (např. výroba bambusových fléten) nebo účast na každoročních Olympijských hrách waldorfských škol, kam přijíždějí i zahraniční účastníci. Systematické a cílené je vedení žáků k ochraně životního prostředí. Škola je zapojena v programu Recyklohraní, v soutěži Zelený Pardoubek získala ocenění Ekologická škola 2. stupně. V rámci vlastního projektu „Cesty k přírodě“, financovaného z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, bylo mimo jiné pořízeno zajímavé vybavení pro výuku (geologické pomůcky, mikroskopy s příslušenstvím atd.) a také byla vybudována tzv. zážitková zahrada – venkovní učebna, kde se žáci podíleli na výsadbě rostlin a stromů, tvorbě bylinkové zahrádky apod.

V průběhu vyučování posuzovali učitelé žakovské výkony slovně, motivovali je pochvalou, povzbuzením. Vzájemné hodnocení a sebereflexe byly využity ojediněle. Slovní hodnocení, které je využíváno i na vysvědčení, umožňuje pedagogům výstižně popsat dosažený pokrok žáka, jeho přednosti, poukázat na nedostatky a jejich příčiny. Problematickým se jeví na konci jednotlivých pololetí odložené hodnocení, a to z důvodů absence a s tím souvisejícím případným nedostatkem podkladů k posouzení dosažené úrovně. Ze zápisů v třídních knihách za 1. pololetí školního roku 2012/2013 bylo zjištěno,

že například z tělesné výchovy nebyl hodnocen žák, který za celé pololetí chyběl pouze dvakrát. Informace předaná zákonným zástupcům, že žák přesáhl 50% neúčast v hodinách předmětu, ve skutečnosti nebyla pravdivá. Rozhovor s vedením školy ukázal, že za absenci je považován i případ, kdy žák ze zdravotních důvodů na základě omluvy rodičů necvičí, nemá cvičební úbor apod. Možnost zaměstnat takového žáka v souladu s ŠVP ZV jinou aktivitou nebyla uplatňována. Vysvětlení pojmu absence neobsahuje žádný ze základních dokumentů školy (školní řád, ŠVP ZV). Odložené hodnocení bylo realizováno nad požadavky právních předpisů formou komisionálního přezkoušení (porušení § 52 odst. 2 školského zákona).

Výsledky vzdělávání žáků škola hodnotí a analyzuje na pedagogických radách, ale zejména na pravidelném každotýdenním kolegiu učitelů. Znalosti a dovednosti žáků pedagogové ověřují vlastními evaluačními nástroji, mezi nejvýznamnější řadí ročníkové práce, kdy žáci 8. ročníku svoje vybrané téma prezentují před ostatními žáky školy, učiteli i veřejností. Zpětnou vazbu o kvalitě vzdělávání poskytují také externí testy. Tři žákyně 9. ročníku letos dosáhly výborného výsledku v německém jazyku. V soutěžích bylo v loňském školním roce největším úspěchem 2. místo dvou žáků v Matematickém klokanovi. Rodiče mají možnost získat informace o prospěchu a chování svých dětí z různých zdrojů, písemnou formou prostřednictvím „Zpráv ze školy a do školy“, dále telefonicky, při osobních konzultacích a na pravidelných třídních schůzkách.

Při identifikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami škola standardně spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Evidenci a dokumentaci vede výchovná poradkyně. Zohlednění individuálních potřeb těchto žáků bylo v průběhu výuky zřejmé, na vypracování zadaných úkolů měli dostatek času, aktivity byly diferencované. U žáků s diagnostikovaným lehkým mentálním postižením však nebyla přijatá opatření dostatečná, zejména z hlediska přizpůsobení učebního plánu a vzdělávacího obsahu (porušení § 16 odst. 6 školského zákona). Ve škole je k dispozici školní psychologka, která zajišťuje široké spektrum služeb žákům, pedagogům a rodičům.

Bezpečnosti škola věnuje pozornost zejména v rovině seznamování žáků s jejími pravidly a zásadami ochrany zdraví. Organizace a zajištění výuky tělesné výchovy bylo problematické, a to z důvodu, že vyučující poslala žáky několikrát mimo tělocvičnu pro náčiní, míče apod., aby mohla zůstat s ostatními, jelikož chování některých z nich neodpovídalo školnímu řádu. Prevenci sociálně patologických jevů škola vhodně směřuje do vyučování a také do dalších jednorázových i dlouhodobějších aktivit. Pokud se občas negativní jev vyskytne, je bezodkladně řešen.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

„Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – Waldorfská škola“ byl na základě zkušeností pedagogů k 1. září 2010 inovován a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. „Školní vzdělávací program pro školní družinu Základní školy Waldorfské Pardubice, Gorkého 867“ je velmi kvalitně zpracovaný, odpovídá požadavkům školského zákona.

Ředitelka školy působí ve funkci třetí rok. Snaží se maximálně zúročit své odborné a pedagogické zkušenosti s waldorfskou pedagogikou. Organizační struktura školy je funkční, delegování pravomocí je promyšlené. Kontrolní činnost vedení školy však nebyla

v uplynulém období důsledná, byly zjištěny některé nesrovnalosti (slovní hodnocení na vysvědčení nebylo úplné a obsahovalo chyby atd.). V některých předmětech (např. globální výchova) nebyla výuka do třídních knih zaznamenávána v souladu se zpracovaným vzdělávacím obsahem v ŠVP ZV. Nedostatky v dokumentaci školy (nesprávně uvedené nebo chybějící údaje) byly zpravidla odstraněny v průběhu inspekční činnosti. Výroční zprávy přinášejí kompletní informace o aktivitách školy, včetně jejich hodnocení. Záznamy z jednání pedagogické rady dokladují projednávání důležitých záležitostí týkajících se vzdělávání.

Personální obsazení umožňuje plnit cíle ŠVP ZV, přestože není jedna třetina členů pedagogického sboru odborně kvalifikovaná. Učitelství kolektiv se obměňuje, tvoří ho zkušení učitelé, ale i někteří s krátkou pedagogickou praxí. Ředitelka školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, snaží se v rámci finančních možností školy preferovat nejen akce waldorfské pedagogiky, ale i zvyšování úrovně vyučujících v počítačové gramotnosti, dále semináře zaměřené na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami atd. Z hlediska public relations školy je pozitivem pořádání seminářů waldorfské pedagogiky pro učitele i veřejnost.

Škola má k dispozici přízemí hlavní budovy, kde jsou umístěny kmenové třídy a ředitelství. V suterénu jsou spolu se šatnami zřízeny některé odborné učebny (počítačová, dílna pro práci se dřevem, místnost na ruční práce, keramická dílna), které však vykazují zdravotní a hygienická rizika spojená s vlhkostí zdiva. Další prostory, například pro pracovní fyziky a chemie nebo jazyků, škola nemá. Zařízení tříd je funkční, školní nábytek odpovídá tělesné výšce chlapců a dívek. Desky žákovských stolů nebo úložné skříňky jsou mnohdy vyrobeny z dřevěného masivu, což působí útulným, přirozeným dojmem. Pro individuální práci se žáky je využívána tzv. terapeutická místnost, jejíž vybavení odpovídá charakteru činností. Prostředí učeben je podnětné, stěny zdobí řada ukázek žákovských výtvorů různého zaměření nebo didaktických pomůcek. Na chodbách jsou umístěny výsledky ročníkových prací nebo řemeslné výtvořky žáků (dřevěné lavičky, kovářské výrobky a další). Pro tělovýchovné aktivity je k dispozici tělocvična. V objektu školní družiny se nachází herna pro jedno oddělení, druhé sídlí ve vedlejší kmenové třídě.

Škola rozvíjí a podporuje partnerství s různými subjekty, což přispívá k dalšímu zkvalitňování jejich vzdělávacích podmínek. Intenzivní spolupráce probíhá zejména s občanským sdružením „Spolek rodičů pro podporu waldorfské pedagogiky v Pardubicích“, které iniciovalo založení školy. Významným partnerem pro školu jsou rodiče, kteří jsou důležitou součástí pořádaných slavností (Michaelská, Martinská atd.) i dalších akcí. Škola se věnuje prezentaci na veřejnosti, má zájem přiblížit waldorfské vzdělávání a představit výsledky práce žáků nejen za finančního přispění občanského sdružení, ale také městského obvodu (např. Vánoční jarmark). Školská rada plní povinnosti vyplývající ze školského zákona. Velmi dobrá je i spolupráce s mateřskými školami, pro které starší žáci připravují programy.

Závěry

Škola poskytuje vzdělávání v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení. Při přijímání dětí k základnímu vzdělávání jsou dodržovány příslušné právní předpisy.

Předností školy je její specifické zaměření – waldorfská pedagogika, která se snaží vyváženým způsobem rozvíjet osobnost žáka. Její působení je založeno na individuálním

přístupu ke každému jednotlivci. Škola podporuje tvořivost žáků, všeobecný rozhled, vzájemné porozumění a otevřenou komunikaci.

Personální obsazení školy vykazuje z pohledu odborné kvalifikovanosti určité rezervy, které ředitelka školy eliminuje výraznou podporou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé nabídek vzdělávacích akcí využívají, účastní se seminářů jednak waldorfské pedagogiky, ale i aktivit z oblasti rozvoje jednotlivých gramotností apod.

Pro výuku nemá škola plně dostačující prostorové podmínky, chybí jí některé odborné pracovny (fyzika – chemie, cizí jazyky atd.), jiné jsou z důvodů vlhkosti v suterénu ze zdravotního a hygienického hlediska rizikové. Materiální předpoklady umožňují naplňování ŠVP ZV.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Ve vyučování byly rozvíjeny všechny klíčové kompetence. Vzdělávací nabídka, včetně doplňkových aktivit, podporuje rozvoj funkčních gramotností žáků, vytváří předpoklady pro úspěšné pokračování ve vzdělávání. Negativem bylo zcela zbytečné hodnocení některých žáků v náhradním termínu. Odložené hodnocení bylo realizováno neopodstatněně formou komisionálního přezkoušení. Zohlednění žáků s diagnostikovaným lehkým mentálním postižením nebylo dostatečné.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků

- **v hodnocení žáků v náhradním termínu formou komisionálního přezkoušení (§ 52 odst. 2 školského zákona)**
- **v přizpůsobení podmínek, obsahu, metod a forem vzdělávání a hodnocení vzdělávacím potřebám žáků s diagnostikovaným lehkým mentálním postižením (§ 16 odst. 6 školského zákona).**

Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.e@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina (úplné znění) ze dne 23. května 2006
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 31 337/03-21, ze dne 27. listopadu 2003
3. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 26866-2/2006 OŠMS, ze dne 28. srpna 2006
4. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 43254/2006 OŠMS, ze dne 20. listopadu 2006
5. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 3 292/2007-21, ze dne 27. února 2007

6. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 25 311/2008-21, ze dne 15. prosince 2008
7. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 28 563/2010-21, ze dne 15. listopadu 2010
8. Jmenování do funkce ředitelky školy ze dne 24. dubna 2010
9. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – Waldorfská škola platný od 1. září 2010
10. Školní vzdělávací program pro školní družinu Základní školy Waldorfské Pardubice, Gorkého 867 platný od 1. září 2010
11. Evidence žáků - školní rok 2012/2013
12. Třídní knihy - školní roky 2011/2012, 2012/2013
13. Přehledy výchovně vzdělávací práce, zápisní lístky - školní rok 2012/2013
14. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2012/2013
15. Školní řád platný od 1. ledna 2013
16. Pravidla pro hodnocení chování a výsledků vzdělávání žáků platná od 1. září 2012
17. Vnitřní řád školní družiny - školní rok 2012/2013
18. Výroční zpráva o činnosti školy - školní roky 2010/2011, 2011/2012
19. Záписy z jednání pedagogické rady - školní roky 2011/2012, 2012/2013
20. Rozhodnutí ředitelky školy o přijetí k základnímu vzdělávání na školní rok 2012/2013
21. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - školní rok 2012/2013
22. Personální dokumentace pedagogických pracovníků - školní rok 2012/2013

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekční komise a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 12. dubna 2013

(razítko)

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mgr. Mirka Machková v. r.

Mgr. Olga Příhodová, školní inspektorka

Mgr. Olga Příhodová v. r.

Mgr. Jan Zapach, přizvaná osoba

Mgr. Jan Zapach v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Pardubicích 23. dubna 2013

(razítko)

Mgr. Olga Hrochová, ředitelka školy

Mgr. Olga Hrochová v. r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.